
[2023-62-RE](#)

Causa 2023-62-RE

(AERCO, SA c/ ACISA)

Número de registre 393-2023. Recurs d'empara

Aute del 20 de novembre del 2023

BOPA núm. 146, del 29 de novembre del 2023

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 7 de setembre del 2023, per la representació processal de la societat AERCO, SA, mitjançant el qual interposa un recurs d'empara contra la sentència del 17 de juliol del 2023, dictada per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració dels drets a la jurisdicció, a obtenir una decisió fonamentada en Dret i a la defensa, reconeguts a l'article 10 de la Constitució, i, a l'article 6 del Conveni per a la salvaguarda dels drets humans i de les llibertats fonamentals, i, atès que demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets esmentats, que anul·li la resolució impugnada, que retrotregui les actuacions fins al moment en què la Sala Civil hagi de dictar sentència, per tal que en dicti una de nova respectant els drets fonamentals d'aquesta part. També demana que el Tribunal declari la suspensió dels efectes de la resolució impugnada fins al pronunciament de la seva decisió;

Vista la Constitució, especialment els articles 10, 41.2, 98 c) i 102;

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítols primer i sisè;

Escollat l'informe del magistrat ponent, Sr. Dominique Rousseau;

1. Antecedents processals davant les jurisdiccions ordinàries

1.1. El 15 de setembre del 2016 la societat *Aeronaval de Construcciones e Instalaciones, S.A.* (ACISA) va interposar una demanda contra la societat AERCO, SA en què li reclamava el pagament d'1.112.592,00 €, més els interessos legals comptats des de la data de l'emissió de les factures o, subsidiàriament, des de la contesta de la demanda.

En la seva contesta la societat AERCO, SA es va oposar a la demanda i principalment va formular l'excepció de prescripció de l'acció.

1.2. El 21 de novembre del 2022, la Secció Civil 6 de la Batllia va dictar una sentència mitjançant la qual acordava estimar l'excepció de prescripció de l'acció plantejada per la societat AERCO, SA i absoldre aquesta societat de les pretensions dirigides en contra seva.

1.3. La representació processal de la societat ACISA va presentar un recurs d'apel·lació contra aquesta decisió, i, el 17 de juliol del 2023, la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia va dictar una sentència que decidia estimar aquest recurs, revocar la sentència de la primera instància i retornar les actuacions davant el Tribunal de Batlles per tal que examinés el fons de les actuacions.

1.4. El 7 de setembre del 2023, la representació processal de la societat AERCO, SA va interposar un recurs d'empara contra la sentència del 17 de juliol del 2023, dictada per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració dels drets a la jurisdicció, a obtenir una decisió fonamentada en Dret i a la defensa, reconeguts a l'article 10 de la Constitució, i, a l'article 6 del Conveni per a la salvaguarda dels drets humans i de les llibertats fonamentals.

2. Argumentació jurídica

2.1. Argumentació de la societat recurrent

- En primer terme, la societat recurrent retreu a la Sala Civil haver fonamentat indegudament la seva decisió pel fet d'haver qualificat la prestació realitzada per ACISA com a un subministrament de material tecnològic, la col·locació del qual ostentava un caràcter complementari, i no un treball que pogués assimilar-se al d'un menestral o al d'un artesà.

- Posa en relleu que la societat ACISA, com ella mateixa va al·legar en el decurs del procediment, va realitzar "*la obra pública de construcció de canalitzacions en la calçada, de formigonatge, excavació, reblert, compactació i transport del material al abocador, reposició del paviment asfàltic, demolició de obra pública preexistent i segellat amb resines d'aquelles canals efectuades en el paviment*", és a dir, que segons el parer d'aquesta part, va efectuar tasques d'enginyeria civil d'obra pública, que lògicament requereixen de professionals especialitzats que poden assimilar-se a un menestral o a un artesà.

- Per consegüent, d'aquest fet se'n deriva que l'excepció de prescripció de l'acció que s'havia d'aplicar a les factures reclamades havia de ser de 3 anys, termini que s'havia escolat amb excés; no obstant això, en el recurs d'apel·lació la contrapart fa un recorregut sobre el posicionament de la doctrina i de la jurisprudència en relació amb el termini de prescripció en matèria de reclamacions d'honoraris d'un contracte d'obra, sostenint que, en el moment d'executar els treballs, la prescripció era de 30 anys, però que es va produir una evolució de la jurisprudència que va fer que el període de 3 anys de prescripció s'ampliés dels contractes de menestrals i artesans als contractes d'obra, provocant aquest canvi de parer una vulneració dels principis de seguretat jurídica i de confiança legítima.

- La societat recurrent també retreu a la Sala Civil haver-se pronunciat *ex novo* respecte de

qüestions que no havien sigut objecte de debat al llarg del procediment, com la referència a l'eventual existència d'un pressupost, el qual hauria de fer decaure la prescripció (fonament de dret tercer); com l'abast efectiu dels treballs realitzats, o com la naturalesa d'aquests treballs.

- Així mateix, addueix que la Sala Civil no dona cap motivació jurídica sobre l'afirmació d'acord amb la qual les prestacions de la societat ACISA consisteixen essencialment en un subministrament de material i ignora completament la complexitat dels treballs d'instal·lació dels equips de senyalització viària.

- Per aquests motius, demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets esmentats, que anul·li la resolució impugnada, que retrotregui les actuacions fins al moment en què la Sala Civil hagi de dictar sentència, per tal que en dicti una de nova respectant els drets fonamentals d'aquesta part. També demana que el Tribunal declari la suspensió dels efectes de la resolució impugnada fins al pronunciament de la seva decisió.

2.2. Argumentació de la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia

- En primer lloc, la Sala Civil recorda que la prescripció triennal pels crèdits relatius als pagaments dels serveis dels menestrals i dels artesans no és de creació jurisprudencial, sinó que es troba expressament contemplada en les Constitucions i en altres Drets de Catalunya de 1704, disposicions que integren l'ordenament jurídic andorrà i que, per tant, son aplicades pels tribunals.

- Per consegüent, la Sala Civil desestima el motiu de la societat apel·lant ACISA d'acord amb el qual s'haurien vulnerat els principis de seguretat jurídica i de legalitat pel fet d'haver-se modificat el termini de prescripció per reclamar els crèdits en el marc d'un contracte d'obra al marge d'una disposició legal que ho contemplés.

- Seguidament, la Sala Civil analitza la prestació efectuada per la societat ACISA per determinar si aquesta va ser la d'un artesà o la d'un menestral.

- Recorda que la seva jurisprudència conté els criteris jurídics que permeten incloure una persona dins el concepte d'artesà o de menestral: és aquell que desenvolupa una feina, un art o un ofici, fonamentalment manual; també aquell que executa científicament un treball, ja sigui de manera individual o mitjançant la constitució d'una societat de responsabilitat limitada o anònima.

- La Sala Civil destaca que el criteri determinant per a l'aplicació de la prescripció triennal pròpia a la reclamació dels crèdits dels artesans i dels menestrals que s'ha fet extensiu a aquells que executen un treball científic i als professional de tot art o ciència, radica en el caràcter manual de la prestació efectuada.

- Traslladant aquestes indicacions al cas concret, la Sala Civil constata que la prestació realitzada per la societat ACISA va consistir essencialment en el subministrament i en la col·locació de tot un seguit d'equipaments necessaris per a la regulació del trànsit de les carreteres (elements lluminosos, informatius, càmeres, pòrtics, equips reguladors de semàfors, armaris de comunicacions, etc.), i, que la prestació característica del contracte va ser el lliurament de material tecnològic.

- Precisa que la sola activitat manual realitzada va consistir en la col·locació d'aquest material, la qual tenia un caràcter accessori o complementari, sense que participés del resultat definitiu, motiu que impedeix qualificar la prestació realitzada com la pròpia d'un artesà o d'un menestral.

- Per consegüent, la Sala Civil conclou que els treballs realitzats per la societat ACISA no poden ser considerats com aquells que realitzen els artesans o els menestrals.

- Per aquests motius, estima el recurs d'apel·lació de la societat ACISA, revoca la sentència de la primera instància i retorna les actuacions davant el Tribunal de Batlles, per tal que dicti una nova sentència que examini el fons de la causa.

3. Fonaments jurídics del Tribunal Constitucional

3.1. El recurs d'empara no converteix el Tribunal Constitucional en una tercera instància ni en un tribunal suprem.

3.2. Quan un recurrent al·lega la vulneració dels drets constitucionals a un procés degut i a obtenir una decisió fonamentada en Dret (article 10 de la Constitució), l'únic objecte del recurs d'empara és el de verificar que les decisions impugnades estiguin motivades i es fonamentin en un raonament

jurídic que no sigui il·lògic ni absurd.

3.3. Quan entren en joc drets substancials, el control d'aquest Tribunal en el marc del recurs d'empara consisteix a determinar si els recurrents han estat privats o no d'una protecció efectiva, és a dir, si han estat situats o no en una indefensió material (veg. per ex. el punt 3.3 de l'aute del 22 de desembre del 2017, recaigut en la causa 2017-33-RE, o el punt 3.1 de la sentència del 19 de febrer del 2018, recaiguda en la causa 2017-53-RE).

3.4. En aquesta causa la qüestió constitucional que aquest Tribunal ha de resoldre és la de saber si la Sala Civil ha fonamentat indegudament en Dret la seva decisió, pel fet de qualificar la prestació efectuada per la societat ACISA com a essencialment un subministrament i una col·locació de tot un seguit d'equipaments tecnològics en lloc de considerar-la com a un treball artesanal.

3.5. La jurisprudència constant del Tribunal Constitucional considera que els tribunals ordinaris són competents per apreciar i per qualificar jurídicament els fets sotmesos al seu coneixement, tret que aquesta apreciació i que aquesta qualificació es fonamentin en un error manifest, siguin il·lògiques, incoherents, irraonables o que vulnerin algun dret o llibertat reconeguts a la Constitució.

3.6. En aquesta causa, la Sala Civil desenvolupa extensament i cita nombrosos textos jurídics antics i costums que fonamenten la prescripció triennal dels crèdits relatius al pagament dels serveis dels menestrals i dels artesans.

3.7. D'aquesta manera demostra l'origen i l'antiguitat de la prescripció triennal i dona una resposta motivada a l'argument de la societat ACISA d'acord amb el qual només hauria creat aquesta norma per a aquest supòsit.

3.8. Seguidament, la Sala Civil exposa novament els textos jurídics, la doctrina i la seva jurisprudència per fonamentar la qualificació jurídica de la prestació duta a terme per la societat ACISA per compte d'AERCO, SA analitzant el caràcter manual o no d'aquesta prestació.

3.9. Descriu de manera precisa els treballs efectuats per la societat ACISA que descriu com essencialment el subministrament i la col·locació de tot un seguit d'equipaments necessaris per a la regulació del trànsit de les carreteres (elements lluminosos, informatius, càmeres, pòrtics, equips reguladors de semàfors, armaris de comunicacions, etc.), i, conclou, per tant, que el caràcter manual de la prestació manca per poder qualificar-la com a un treball realitzat per un artesà o per un menestral.

3.10. Així doncs, la Sala Civil emprant referències jurídiques precises i una descripció de la prestació realitzada per la societat ACISA fonamenta en Dret i motiva el per què considera que la qualificació jurídica de la prestació efectuada és la d'un subministrament de material tecnològic i no la d'un treball efectuat per un artesà o per un menestral.

3.11. Cal concloure, doncs, que aquest recurs d'empara està mancat de contingut constitucional i ha de ser inadmès a tràmit.

Per tot això que s'ha exposat,

El Tribunal Constitucional del Principat d'Andorra,

Decideix:

1. No admetre a tràmit el recurs d'empara 2023-62-RE interposat per la representació processal de la societat AERCO, SA contra la sentència del 17 de juliol del 2023, dictada per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia.

2. Notificar aquest aute a la representació processal de la societat recurrent, al president de la Batllia, al president del Tribunal Superior de Justícia i al Ministeri Fiscal.

3. Publicar aquest aute, d'acord amb allò que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

Acordat a Andorra la Vella, el 20 de novembre del 2023.

Jean-Yves Caullet Joan Manel Abril Campoy

President Vicepresident

Dominique Rousseau Josep-D. Guàrdia Canela

Magistrat Magistrat